

Nawigator edukacyjny

Wykazu Legionistów Polskich 1914 – 1918

Gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne

Poniżej zamieszczamy kilka sugestii, jak można wykorzystać stronę Wykazu w działalności edukacyjnej. Zachęcamy także do tworzenia i realizowania własnych pomysłów. **Zapraszamy do nadsyłania nam relacji, opisów i zdjęć ze zrealizowanych przez Państwa projektów edukacyjnych wykorzystujących stronę Wykazu. Najciekawsze materiały zamieścimy w dziale „Każdy się liczy” w zakładce „Historia”. Korespondencję prosimy kierować na adres wykaz@muzeumpilsudski.pl**

1. Turniej klas w oparciu o grę internetową towarzyszącą Wykazowi

Gra internetowa towarzysząca Wykazowi Legionistów Polskich 1914 – 1918 umożliwia poznawanie legionowej historii w sposób atrakcyjny i niekonwencjonalny, a zarazem bliski młodzieży. Zadaniem graczy jest wykonywanie misji dziennych i specjalnych, które polegają na rozwiązywaniu quizów dotyczących legionowej historii oraz nanoszeniu nowych danych na Mapę Pamięci Legionów. Aby grać, użytkownik nie musi posiadać wstępnego zasobu wiedzy. Misji towarzyszy link, który skieruje gracza do odpowiedniego artykułu, zdjęcia lub nagrania w dziale „Historia”, gdzie znajdzie odpowiedź na zadane pytanie. W ten sposób gracze uczą się czytać i interpretować teksty historyczne, źródła i materiały ikonograficzne. Aktywność w grze i poprawne rozwiązywanie misji jest nagradzane punktami i „monetami”. Punkty decydują o pozycji w rankingu oraz o stopniu wojskowym (droga awansu wiedzie od legionisty do brygadiera), natomiast „monety” można wymieniać na atrakcyjne nagrody. Gracze mogą także tworzyć grupy, dla których prowadzony jest niezależny ranking. Taki wariant gry umożliwia założenie kasowej grupy i przeprowadzenie szkolnego turnieju. Wygrywa klasa, która uzyska najwyższe miejsce w rankingu grup.

Gra dostępna jest w panelu po prawej stronie ekranu po zalogowaniu na stronę Wykazu.

2. Realizacja projektu edukacyjnego w oparciu o Wykaz Legionistów i Mapę Pamięci Legionów

Dzięki unikalnemu połączeniu części naukowej i społecznościowej strona Wykazu jest znakomitym narzędziem do zrealizowania projektu edukacyjnego, obowiązkowego dla gimnazjalistów i zalecanego jako metoda pracy dla szkół ponadgimnazjalnych. Zamieszczamy poniżej kilka naszych sugestii:

- Zadaniem grupy projektowej jest zinwentaryzowanie i naniesienie na Mapę Pamięci Legionów wybranego cmentarza legionowego (miejsca, gdzie znajdują się cmentarze, można znaleźć na Mapie zaznaczając odpowiednią kategorię w menu po lewej stronie). Pełen opis cmentarza powinien zawierać: opis cmentarza wraz z jego historią (a także podpisane zdjęcia: aktualne i archiwalne), listę nazwisk legionistów pochowanych na cmentarzu wraz ze zdjęciami ich mogił (i ewentualnie dodatkowymi informacjami) oraz opis samego projektu, listę zaangażowanych osób oraz ewentualnych uroczystości, jakie odbywają się na cmentarzu (zachęcamy, aby jako przykład obejrzeć modelowo opracowany cmentarz w Łowczówku). Po zebraniu i opracowaniu testów i zdjęć uczniowie mogą samodzielnie wprowadzić je na Mapę, a efekty ich pracy będą natychmiast widoczne. Projekt warto zakończyć akcją sprzątnięcia cmentarza i zapalenia zniczy na początku listopada.

***Uwaga:** znaczniki z kategorii „Cmentarz legionowy” może nanosić na Mapę jedynie Muzeum (dotyczy to samych znaczników, nie ich opisów). Dołożyliśmy wszelkich starań, aby stworzyć pełną listę cmentarzy – jeżeli jednak jakiś pominęliśmy, prosimy o mail na adres wykaz@muzeumpilsudski.pl*

- Jeżeli nie ma możliwości dojechania na cmentarz legionowy, podobny projekt można zrealizować odszukując mogiły legionistów na lokalnym cmentarzu i nanosząc je na Mapę. W realizacji takiego projektu może pomóc rozmowa ze starszymi mieszkańcami oraz ze znawcami regionalnej historii
- Zadaniem uczniów może być także odszukanie w Wykazie legionistów pochodzących z ich miejscowości i naniesienie na Mapę znaczników „Miejsc urodzenia legionisty”, a następnie odszukanie i wprowadzenie do części społecznościowej Wykazu informacji o tych osobach. Być może uczniom uda się stworzyć artykuł o legionistach z regionu, który zamieścimy w dziale „Każdy się liczy” w zakładce „Historia” (jak w przypadku Rzeszowa <http://mjp.najlepszemedia.pl/poczatki-ruchu-strzeleckiego-w-rzeszowie>)

3. Wykonanie wizytówki szkoły na Mapie Pamięci Legionów

Jeżeli patronem Państwa szkoły jest legionista, zapraszamy uczniów do stworzenia wizytówki szkoły na Mapie Pamięci Legionów. Po zalogowaniu należy nanieść na Mapę znacznik „Instytucja” (z kategorii Pamięć o Legionach Polskich), a następnie wypełnić rubryki: opis, legioniści i aktualności.

4. „Każdy się liczy” – sto lat temu i dzisiaj.

Przesłaniem Roku Stulecia Legionów, a zarazem Wykazu Legionistów Polskich 1914 - 1918, jest hasło „Każdy się liczy”. Wyraża ono charakter tej wyjątkowej, ochotniczej armii: służyli w niej ludzie o różnych poglądach, religii, płci, narodowości, połączeni w imię wspólnego celu: niepodległości Polski. Zachęcamy młodzież, aby wypowiedziała się, w jaki sposób dzisiaj – w odniesieniu do historii Legionów Polskich – można rozumieć hasło „Każdy się liczy”. W przygotowaniu do pracy pomocne będą: sluchowisko zbudowane z fragmentów legionowych pamiątek (<https://www.muzeumpiłsudski.pl/sluchowisko-kazdy-sie-liczy>), artykuły w zakładce „Historia” (szczególnie prof. dr hab. Janusza Odziemkowskiego „Duch Legionów Polskich” <http://mjp.najlepszymedia.pl/duch-legionow-polskich>, Michała Janika „Wszyscy jesteście żołnierzami polskimi” <http://mjp.najlepszymedia.pl/wszyscy-jestescie-zolnierzami-polskimi> i „Społeczeństwo wobec Legionów Polskich” <http://mjp.najlepszymedia.pl/spoleczenstwo-wobec-legionow-polskich> oraz Wojciecha Markerta „Legiony Polskie w liczbach” <http://mjp.najlepszymedia.pl/legiony-polskie-w-liczbach>), a także nagrania historii mówionej (<http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-mowiona>). Warto dać młodzieży kilka możliwości wypowiedzenia się do wyboru: może to być wypowiedź pisemna, prezentacja lub praca plastyczna - także wykonana za pomocą darmowej aplikacji internetowej, np. Lunapic (www.lunapic.com) czy Canva (www.canva.com).

5. Nauka interpretacji tekstów źródłowych i materiałów ikonograficznych

W zakładce „Historia” znajduje się kilka rodzajów źródeł historycznych: są to zarówno teksty źródłowe (<http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/zrodla>), fotografie (<http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/galerie>), zdjęcia zabytków ze zbiorów Muzeum (<http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/pamiatki>) jak i nagrania historii mówionej (<http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-mowiona>). Proponujemy zorganizowanie lekcji z pracą w grupach (każda grupa ma za zadanie zanalizować wybrane źródła dobrane wg kategorii lub tematu), dzięki której uczniowie przekonają się jaka jest specyfika każdego rodzaju źródła i co każde z nich mówi o Legionach Polskich.

6. „Miły wodzu mój”

Z piosenek legionowych, wspomnień i pamiątek wyłania się obraz Józefa Piłsudskiego jako dowódcy niezwyklego – dalekowzrocznego, obdarzonego charyzmą, umiającego podejmować bardzo trudne decyzje i przyjmować ciężar odpowiedzialności, a przy tym uwielbianego przez swoich podkomendnych. Zapraszamy uczniów do podjęcia trudnego zadania: zarysowania sylwetki Józefa Piłsudskiego jako przywódcy. Pomocne będą: lektura artykułów z zakładki „Historia”(szczególnie „Józef Piłsudski w Legionach” Wojciecha Markerta <http://mjp.najlepszymedia.pl/jozef-pilsudski-w-legionach>), a także książki Józefa Piłsudskiego „Moje pierwsze boje” i pamiątek legionistów z I Brygady (bibliografię znajdziecie Państwo tutaj: <http://mjp.najlepszymedia.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/bibliografia>). Efekty pracy mogą być pokazane w postaci prezentacji lub gazetki szkolnej.

7. Śladami legionisty, czyli ćwiczenie warsztatu historyka

Chcielibyśmy, aby Wykaz Legionistów Polskich stanowił największą bazę wiedzy o żołnierzach tej formacji. Dzięki części społecznościowej każdy może nam w tym pomóc. Zapraszamy uczniów do odszukania w Wykazie legionisty pochodzącego z ich miejscowości lub okolicy. Czy wśród przodków któregoś z uczniów jest legionista? A może grób legionisty znajduje się na miejscowym cmentarzu? Zadaniem uczniów jest odszukanie informacji o wybranym legioniście i naniesienie ich na Mapę oraz do części społecznościowej Wykazu. Klasa może podzielić się zadaniem: część osób może poszukiwać informacji w archiwach (bardzo duża ich część udostępnia obecnie zasoby on-line), część w bibliotekach lub lokalnych muzeach. Warto także porozmawiać ze znawcami i miłośnikami regionalnej historii, a także starszymi mieszkańcami. Jeżeli nie można odnaleźć legionisty związanego z regionem, można wybrać jeden z legionowych pomników (ich lista jest tutaj <http://mjp.najlepsze.media.pl/wykaz-legionistow/historia-legionow/bibliografia>) i nanieść informację o autorze na Mapę Pamięci Legionów oraz do części społecznościowej Wykazu.

8. Gra miejska

Gry miejskie to bardzo atrakcyjna i popularna metoda edukacji historycznej. Warto zaprosić grupę uczniów, aby spróbowała taka grę zorganizować dla całej szkoły, wybierając za temat historię Legionów Polskich (najlepiej, aby gra prowadziła przez miejsca związane z pamięcią o Legionach Polskich, ale nie jest to konieczne). Przed przystąpieniem do projektowania gry warto, aby młodzież poszukała w internecie odpowiednich wskazówek (np. http://mmk.e.org.pl/eakademia/eakademia_scenariusze_gra.html). Układając zadania można wykorzystać materiały z zakładki „Historia”. Nauczyciel powinien przede wszystkim sprawować nadzór merytoryczny nad materiałami do gry – stronę organizacyjną najlepiej powierzyć samym uczniom.